

GroenLinks

**Programma samengevat
2022 – 2026**

Meer samen

Voor de toekomst.

1 Samen duurzaam

Ambitie: we zorgen voor een energie- en klimaatneutrale gemeente in 2030.

Wat willen we bereiken?

We roepen de klimaatnoodtoestand uit. De klimaatcrisis is nog lang niet opgelost. Klimaatverandering zorgt voor problemen voor nu en de volgende generaties. Om onze kinderen en hun kinderen een leefbare leefomgeving na te laten, moeten we verdere opwarming van de aarde voorkomen.

Willen we deze klimaatdoelstellingen halen, dan zijn niet alleen internationale en nationale veranderingen van groot belang, maar juist ook op lokaal en regionaal niveau. Duurzame plannen reiken verder dan onze gemeentegrens en zullen in eerste instantie op Brabantse Wal-niveau moeten worden benaderd. Voor een klimaatbestendige leefomgeving, hebben we, naast samenwerking, plannen nodig die daadwerkelijk tot uitvoering kunnen worden gebracht. Wij willen dat de energietransitie duurzaam en eerlijk verloopt, samen met onze bewoners wordt vormgegeven en uitgevoerd, dat projecten natuurpositief worden ontwikkeld en dat de transitie leidt tot een economie zonder verspilling.

Eerlijk klimaatbeleid is daarin van groot belang. Iedereen moet in een goed geïsoleerde woning met zonnepanelen kunnen leven en daarmee een betaalbare energierekening krijgen. Duurzaam leven moet toegankelijk zijn, zowel in financiële zin, als op het gebied van kennis.

Hoe gaan we dat aanpakken?

We pakken de klimaatcrisis niet morgen, maar vandaag aan. Nu dus. We zorgen ervoor dat al het beleid met een duurzaamheidsbril wordt bekeken en een wethouder duurzaamheid verder aan de slag gaat met deze opgave. Bovendien zorgen we ervoor dat klimaat en duurzaamheid in de gemeente Bergen op Zoom topprioriteit wordt binnen de politieke agenda. Dit doen we niet alleen met nieuwe voorstellen over duurzame, klimaat- en energieneutrale initiatieven, maar ook door bestaande initiatieven te versnellen. De plannen die er liggen verlopen veel te traag. Daarom nemen we die onder de loep en zetten al onze middelen in om die tot versnelling brengen. Daar heb je samenwerking voor nodig, ook buiten de grenzen van de gemeente Bergen op Zoom.

Zo stellen we scherpere eisen aan de milieuprestaties (MPG) van nieuwbouw en maken we afspraken met woningcorporatie Stadlander over minimale energielabels, het percentage energieneutrale woningen en woningen met zonnepanelen. Ook faciliteren we in voldoende (ondergrondse)afvalbakken om het scheiden van afval ook in de binnenstad van Bergen op Zoom te bevorderen. We voeren omgekeerd inzamelen in en belonen het goed scheiden van afval. Een duurzaam en klimaatbestendige gemeente bereiken we daarmee ook door de grootste vervuilers te laten betalen. Duurzaamheid wordt bijvoorbeeld de regel en voorwaarde voor subsidie binnen het evenementenbeleid.

Verder zetten we in op transferia aan de rand van de binnenstad, om naar een autovrije binnenstad toe te werken. Ook voeren we een goedkoop busabonnement voor minima in en de frequentie en het aanbod van het openbaar vervoer worden uitgebreid.

Daarnaast zorgen we ervoor dat de gevolgen van klimaatverandering voor iedereen begrijpelijk wordt. Ook stimuleren we ideeën en initiatieven van inwoners, ondernemers en coöperaties die bij willen dragen aan een energieneutrale en duurzame gemeente. Dit is ook goed voor de economie: er ontstaan duurzame banen.

We ontwikkelen specifiek beleid voor lagere inkomens om energiearmoede te voorkomen en bestrijden en stellen een duurzaamheidsfonds in, waarbij de opbrengsten uit duurzaam opgewekte energie voor een groot deel terugvloeien naar onze inwoners.

2 Samen wonen

Ambitie: we zorgen voor betaalbare en duurzame woningen voor iedereen.

Wat willen we bereiken?

Het allergrootste woonprobleem is als iemand geen woning heeft. Wonen is een levensbehoefte en daarom zetten wij vol in op het voorkomen en bestrijden van dakloosheid. Wij willen beleid dat de kwaliteit, beschikbaarheid, toegankelijkheid en betaalbaarheid van duurzame woningen vooropstelt. Onze ambitie is dat in 2050 alle huizen van het gas af zijn en aangesloten op een alternatieve duurzame warmtebron.

Wij willen niet alleen toegankelijke en betaalbare duurzame woningen, maar ook een betere verdeling en doorstroming van de huidige woningvoorraad. We willen dat jongeren zoveel mogelijk in onze gemeente kunnen blijven wonen en werken. Ook vinden we dat er nog onvoldoende toegankelijke en betaalbare woningen zijn voor verschillende doelgroepen en met name voor wie de nood het hoogst is. Iedereen moet een woning kunnen betalen en in een geschikte woning kunnen leven.

Niemand mag worden uitgesloten bij het toewijzen van woningen. Iedereen moet veilig en prettig kunnen wonen in elke wijk binnen onze lokale gemeenschap.

Hoe gaan we dat aanpakken?

Om ervoor te zorgen dat er geschikte en voldoende woningen zijn, voor onder andere jongeren, starters, alleenstaanden, studenten, arbeidsmigranten, statushouders en mensen met een zorgbehoefte, kijken we eerst naar de bestaande woningen. Dat doen we onder andere door het stimuleren van omvorming van leegstaande panden tot woningen.

Ook willen we samen met Stadlander, huiseigenaren en ontwikkelaars kijken naar het slimmer en creatiever benutten van de huidige woningvoorraad. Renoveren en verduurzamen van bestaande woningen en panden is onze voorkeur, zodat we ook bij kunnen dragen aan een circulaire samenleving.

Bouwen doen we dus ook alleen naar woningbehoefte, energieneutraal en klimaatadaptief. We kiezen eerst voor inbreiding. Dat wil zeggen dat we (duurzaam) bouwen binnen bestaande bebouwing. Hierdoor sparen we de groene ruimte en biodiversiteit.

De woningvoorraad verdelen we eerlijk door beleid op te stellen met een vast percentage sociale huurwoningen en een vast percentage middensegment van koop en huur over alle wijken in onze gemeente. Dat zorgt ook voor ontmoetingen en een evenwichtige samenleving. Betaalbare woningen realiseren we door een huurplafond en een maximale huurstijging in te stellen voor de vrije huursector. We blijven ook de vinger aan de pols houden als het gaat om de kwaliteit. Achterstallig onderhoud van sociale huurwoningen wordt aangepakt door onder andere woningen te controleren op ventilatie ter preventie van schimmelvorming.

We stimuleren nieuwe vormen van (samen)wonen zoals woongroepen. Ook draaien we het beleid terug voor bijstandsgerechtigden die een deel van hun uitkering moeten afstaan als ze gaan samenwonen. Dit werkt armoede in de hand en dat willen we voorkomen. Tot slot voeren we een zelfbewoningsplicht in. Dit ter voorkoming van misstanden door huisjesmelkers.

3 Samen goed en gezond leven

Ambitie: we zorgen dat iedereen mee kan doen, met ondersteuning.

Wat willen we bereiken?

Gezondheid staat voorop. Bewegen, ontmoeten en een gezonde levensstijl zijn daarbij belangrijke preventieve maatregelen om gezondheidsproblemen te voorkomen.

De zorg is geen markt en moet toegankelijk, inclusief en kwalitatief zijn. Wij zien gezondheid dan ook als een onderdeel van een bredere aanpak binnen het sociaal domein. Daarom pleiten we voor een integrale werkwijze, gericht op preventie, waarbij de menselijke maat leidend is. Zorg, welzijn, wonen en een gezonde en groene leefomgeving gaan hand in hand. Gezondheid is namelijk meer dan alleen de afwezigheid van ziekte. Meedoen is het sleutelwoord. Om mee te kunnen doen in de maatschappij is samenwerking, vertrouwen en solidariteit nodig, waarbij de mens centraal staat in plaats van de regels.

We willen ervoor zorgen dat mensen zo lang mogelijk in hun eigen buurt kunnen blijven wonen, sporten en bewegen. Sociale- culturele en zorgvoorzieningen horen daarom dichtbij, toegankelijk en laagdrempelig te zijn. Met name voor de jeugd is dat op wijkniveau nodig. Niet alleen om eenzaamheid te bestrijden en ontmoetingen te stimuleren, maar ook ter preventie en het tijdig signaleren van problemen. Alleen dan kan hulp snel en integraal worden aangepakt.

Ook willen we dat de gemeente de inclusie-agenda aanscherpt en actief uitvoert. Respect voor eigenheid en levensstijl is voor ons een groot goed. Het is daarom van belang dat de gemeente ruimhartig omgaat met voorlichting rondom emancipatie en acceptatie van onder andere de LHBTIQ+.

Hoe gaan we dat aanpakken?

Wij stimuleren samenwerking tussen zorgaanbieders met kwaliteit als uitgangspunt, in plaats van concurrentie op basis van prijs. We zorgen dat de portefeuilles jeugd, zorg, participatie en wonen intensief samenwerken. Onderwijsinstellingen zijn belangrijke samenwerkingspartners, zodat we bijvoorbeeld het opleiden van zorgpersoneel om de personeelstekorten te dichten kunnen stimuleren, of menstruatiearmoede aan te pakken. Dit door onder andere met scholen in gesprek te gaan gratis uitgiftepunten van menstruatieproducten te faciliteren.

We moeten publieke (zorg)voorzieningen waar de gemeente verantwoordelijk voor is versterken. De zorg gaan we daarom 'dichterbij' organiseren, 'tussenvoorzieningen' voor ouderen mogelijk maken en buurtwerk en huisartsen nauwer laten samenwerken bij de monitoring van ouderen zodat zij zelfstandig kunnen blijven wonen. Ook vragen we om een integrale aanpak bij de jeugdzorg. Als we beleid maken op het gebied van jeugd, welzijn en zorg, zorgen we ervoor dat de groepen om wie het gaat dan ook altijd volwaardige gesprekspartners zijn. Ook betrekken we mantelzorgers bij de zorgvraag.

Verder zetten we ons in voor mensen met geestelijke gezondheidsproblemen, een chronische ziekte of fysieke/mentale handicap. Dat doen we onder meer door initiatieven om de fysieke leefomgeving toegankelijk te maken voor iedereen, waaronder rolstoelvriendelijk.

Voor veel mensen zijn de eisen die de overheid aan hen stelt te hoog. Veel regels en procedures zijn voor laaggeletterden simpelweg te ingewikkeld. Daarom maken we sociale voorzieningen toegankelijk en begrijpelijk voor iedereen.

De sociale cohesie in wijken en buurten versterken we door een ruim aanbod aan collectieve voorzieningen te faciliteren. Zo ondersteunen we projecten het waarbij kwetsbare of zieke mensen in contact komen met kunst en cultuur, omdat dat de sociale cohesie bevordert en dus ook het welzijn van mensen.

Ontmoetingsplekken en activiteiten stimuleren we om eenzaamheid onder ouderen maar ook jongeren te

kunnen doorbreken. Ook stimuleren we educatieve initiatieven om kennis over seksuele gezondheid en begrip voor elkaar onder jongeren vergroten over gender en etniciteit.

4 Samen voor groen en natuur

Ambitie: we zorgen voor een fijne groene leefomgeving, voor mens en dier.

Wat willen we bereiken?

Voldoende groen en natuur is van groot belang voor ons welzijn, voor de ontwikkeling van onze kinderen en voor het voortbestaan van dieren en insecten. Daarom strijden wij voor het recht op een groene leefomgeving voor en van ons allemaal. We komen op voor natuur, dieren en insecten. En daarom willen wij fundamenteel andere keuzes maken. Groene en sociale keuzes. Met geluk, gezondheid en onze aarde voorop.

Biodiversiteit hanteren we als leidraad voor nieuw en bestaand groen. Wij vinden dierenwelzijn heel belangrijk en zetten ons in om een diervriendelijke gemeente te zijn en blijven.

Duurzame en biologische landbouw is voor ons een belangrijke voorwaarde in gebiedsvisies. Daarmee maken we een einde aan de bio-industrie. In onze gemeente is er namelijk geen plaats voor mestverwerkende bedrijven. Ook moeten boeren worden ondersteund bij de transitie naar een duurzame bedrijfsvoering.

We zorgen ervoor dat iedere renovatie of aanpassing in de openbare ruimte méér groen, biodiversiteit en klimaatbestendigheid oplevert. Participatie staat bij ons hoog in het vaandel. Daarom willen we inwoners, bedrijven en verenigingen ook zoveel mogelijk betrekken bij de inrichting en vergroening van hun directe leefomgeving.

Hoe gaan we dat aanpakken?

Wij stellen groen, biodiversiteit en kwaliteit van leven centraal, door bij ieder bouwproject, elke aanpassing van de openbare ruimte en ieder toekomstplan deze als voorwaarden te stellen.

Maatschappelijke waarde en groen worden leidende principes in de lokale Omgevingsvisie en bij gemeentelijke aanbestedingen. We zoeken verbinding met andere gemeenten in de vorm van een natuurverbond, omdat groen beleid verder reikt dan de eigen grenzen.

We geven fietsers, voetgangers en groen voorrang door de openbare ruimte aan te passen met meer doorgaande (snel)fietsroutes, groene zones, een kwart van de parkeerplaatsen op te heffen en elektrisch deelfervoer te stimuleren. Ook in het kader van veiligheid, verlagen we de maximumsnelheid binnen de bebouwde kom naar 30 km/u en waar mogelijk maken we wegen eenrichtingsverkeer.

Verder faciliteren we de vergroening van de leefomgeving waar dit niet vanzelfsprekend is, zoals de daken van bushokjes. De 'duurzame doe-agenda' wordt weer actief gepromoot. Bovendien planten we 10.000 bomen en stimuleren en faciliteren de aanleg van voedselbossen in onze wijken.

We gaan ervoor zorgen dat er een adviesraad over dierenwelzijn en natuur komt, waar iedereen terecht kan met vragen over natuurbescherming. Ook nemen we het initiatief om een notitie dierenwelzijnsbeleid in te stellen.

5 Samen groeien

Ambitie: we zorgen voor de toekomst met plannen en een visie.

Wat willen we bereiken?

Wij zijn toekomstgericht en denken aan de volgende generaties bij het nastreven van onze idealen. Daarbij hebben wij als uitgangspunt dat we solidair, inclusief, transparant en duurzaam beleid willen maken. Dat begint bij een open en eerlijke gemeentebestuur en -cultuur met een gezonde financiële huishouding.

Een eerlijke verdeling en eerlijke kansen is voor ons de manier om de ongelijkheid tegen te gaan, zodat iedereen mee kan doen in de maatschappij. Armoede en met name kinderarmoede moeten we verbannen. Wij kiezen voor ruimhartige inkomensondersteuning, zodat mensen met een minimumuitkering of werkende armen zich niet uitgesloten voelen en hun kinderen mee kunnen doen aan sportieve en culturele activiteiten. Ook gaan we ruimhartig om met het bijstandsbeleid. Daarin zijn maatwerk en vertrouwen leidend. Daarnaast stimuleren we werk- en leertrajecten voor mensen die een afstand tot de arbeidsmarkt hebben.

Solidariteit is nodig om sterker uit elke crisis te komen. Een samenleving kan geen veilige plek worden als we geen oog hebben voor elkaar. Daarom strijden we voor een samenleving zonder racisme en discriminatie. Inclusief beleid willen we dan ook overal terugzien.

Wij staan voor een veilige samenleving. Iedereen moet zich thuis kunnen voelen, maar ook een vangnet kunnen hebben. We gaan solidair om met het beleid voor mensen die zijn gevlucht uit vreselijke oorlogs- en geweldsomstandigheden. Huisvestingsbeleid voor vluchtelingen, maar ook arbeidsmigranten moeten humaan. Ook zijn we voor de inzet op preventie om criminaliteit en huiselijk geweld te voorkomen.

Een toegankelijke gemeente is waar wij naar toe streven. Ook als het gaat om de pandemie. Wij vinden het belangrijk dat ook iedereen mee kan denken met de plannen van onze lokale samenleving en haar toekomst. Wij willen dat inwoners van in een vroeg stadium kunnen meepraten over belangrijke beleidsbeslissingen en daadwerkelijk invloed hebben.

Hoe gaan we dat aanpakken?

Armoede kun je bestrijden door bestaanszekerheid te bieden. Wij willen daarom experimenteren met een basisinkomen. Gelijke kansen creëren begint bij het onderwijs.

Wij stimuleren groen, gezond, duurzaam en inclusief onderwijs waar extra aandacht wordt gegeven aan taalachterstanden.

Met inclusief beleid dragen we bij aan gelijkheid, waar de gemeentelijke organisatie een voorbeeldwerkgever van moet zijn. We willen dit bevorderen door bijvoorbeeld vergunningen, facilitering en/of subsidie te verstrekken, alleen als er actief inclusiviteitsbeleid gevoerd wordt.

Jongeren laten we meepraten over beleid dat hen aangaat. Naast de Jeugdraad willen we ook een Kinderadviesraad en Kinderburgemeester die ervoor gaan zorgen dat jeugdigen actiever worden betrokken bij de gemeentepolitiek.

We experimenteren met raadgevende en raadplegende referenda en burgerraden bij nieuw te formuleren beleid.

We investeren in de ontwikkeling van de Nederlandse taal en participatie aan de lokale samenleving van nieuwkomers. Daar heeft de bibliotheek als samenwerkingspartner ook een belangrijke rol in.

Gemeentelijke gebouwen, voorzieningen en (digitale) informatie en communicatie maken we toegankelijk en begrijpelijk in eenvoudige taal.

Met een experiment om een basisinkomen in te voeren, willen we ervoor zorgen dat iedereen weer mee kan doen aan de samenleving. Ook stimuleren we leer-werktrajecten en scholen mensen om, om hen te helpen aan met name 'groene banen', zoals een baan als energiecoach. Die leert mensen tot het verbruiken van minder energie. Daarmee gaat de energierekening omlaag én de werkloosheid loopt terug. Zo worden inwoners met een kleine beurs koplopers in energiebesparing.

Wij zetten in op preventie door de samenwerking met de politie in de wijken te versterken en buurtpreventieteams te versterken. Samenwerking met hulpdiensten en partners in de wijken zorgt voor tijdige signalering van problemen. Jongeren die betrokken zijn bij conflicten moeten worden meegenomen in de oplossingen door buurtbemiddelaars.